

MUNKA

Megjelenik: Szombaton
Negyedévre 25.000 K
Postacékké: 28.744 sz
Apróhirdetések: azavankint
1000 K., a legkisebb hird.
tér 10.000 K.

TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Laptulajdonos: „A Munka” lapvállalat

IV. évfolyam. 34. szám.

ára 3000 K

Salgótarján, 1926. augusztus hó 21

Adós fizess!

A napok óta folyó nemzetközi jogászkongresszus egyik legutóbbi ülése foglalkozott a magántulajdon kérdésével. Errevonatkozólag a bizottság négy határozati javaslatot terjesztett elő, amelyeket a plénum a maguk teljességében elfogadott.

A magántulajdon kérdése ma egyike a legkülönösebb problémáknak, mert egyrészt a kommunisták nem hajlandók ennek szentességét elismerni, másrészt sok szó esett ezzel kapcsolatban a békeszerződések által megteremtett nemzeti kisebbségek tulajdonainak kisajátításáról.

A kongresszus a magántulajdon tiszteltbentartásának minden tekintetben a védelmére sietett s legmesszebbmenőleg arra az álláspontra helyezkedett, hogy az érvényben levő jog szerint egyetlen civilizált állam sem sajátíthat ki magántulajdont kártérítés nélkül. Ebből a tételtől önként következik, hogy mivel a békeszerződések a magántulajdon sértetlenségét elismerik, a volt ellenségek részéről történő kisajátítások esetében a tulajdonosok feltétlenül kárpótlásra tarthatnak igényt.

Ezt a fennen hangzó erkölcsi megállapítást nem politikusok, hanem tudósok testülete hozta, amelyet nem érint a politika szenvedélye s éppen ezért elfogulatlanabbul, az igazságnak inkább megfelelőleg tud ítéletet mondani egyes kérdésekben. Reméljük, hogy ezután az elvi határozat után ez a principium gyakorlatba is áttétetik s a népszövegség módját találja annak, hogy a győzők részéről elkövetett sok igazságtalanságot jóvátegye.

Bennünket, magyarokat különösen közelről érdekel ez a kérdés. Főleg Erdélyben és a Felvidéken az erőszakosan végrehajtott földreformok során a magyar tulajdonosokat nagyobb, nagyobb igazságtalanságok érték. Vagy semmit sem

kaptak kisajátított értékeikért, vagy pedig olyan nevetséges összeggel szurták ki a szemüket, hogy ez nem az igazi ár megfizetése, hanem inkább csak a kérdés formális elintézése volt. Mesterségesen ravaszul megalkotott törvényekkel rendítették meg ilyformán a megszállt területeken élő magyarság helyzetét, s ezzel természetesen rontottak azon a presztizsen is, amely a jómóddal együtt jár. Az oláhok és a csehek részéről ez egy ravaszul kiszámított nemzetiségeket üldöző politikának egyenes folyománya. Először tönkretenni a magyar középosztályt és arisztokráciát, azután kulturailag letrönni s beolvasztani az állam testébe úgy, hogy létezésének lehetőleg még nyoma se maradjon.

Minden magyar szívet, aki itt a csonka házában él, fájdalommal és borzadással töltötte el az a kegyetlen eljárás. És mégsem feltjük idegen elnyomás alatt élő véreinket, mert napról-napra olyan híreket kapunk, amelyek azt bizonyítják, hogy az elszakított területek magyarsága, minden nehézség, minden üldözés ellenére is él és életjellet ad magáról, Támogassa nagy-szerű küzdelmükben őket a bécsi kongresszusnak az a határozata, amely az igazság, emberiség, elfogulatlan pártatlanság szemszögéből nézi azokat a dolgokat, amelyeket a megszállók az igazságtalanság, pártosság és embertelenség szempontjai szerint kezeltek.

Harangszentelés.

A salgótarjáni katolikus hívek régi vágya teljesült, aug. 15-én Nagyboldogasszony ünnepén felszentelték az évek óta folyó közadakozásból szerzett három harangot.

A pénzügyítés a fellállítandó harangokra mindjárt a háború és forradalmak után megindult, azonban az általános gazdasági összeomlásban, mely a forradalmaknál is alább való trianoni békét követte, igen lassan haladt. A jelentékeny összeget 110 milliót csaknem kizárólag a hívek áldozatkészsége adta össze. Voltak, akik igaz keresztény nagylelkűséggel elemek teljesítőképeségük határáig. Nem egy szerény viszonyok között élő hívő 100.000—500.000 sőt többen milliós adományokkal jöttek az egyháznak segítségére, sőt akadt mint e lap már közölte ki 20 millióval segítette e kegyes célt megvalósítani. A harangokat minden igényt kielégítő kivitelben elkészítő Szlezsák László harangöntő mester is kivette a részét az áldozatból, amennyiben a megállapodás megkötése után ingyen ajánlotta fel a néhány millió koronát érő legkisebb harangot az egyháznak Szlezsák kifejezte az adományánál azon érületét, hogy Salgótarján munkásnépe iránti rokonszenv vezeti.

A harangokat a főteri állomásról augusztus 14-én a hívők kegyeltes se-rege fehér ruhás leányokkal Herczegh József esperessel az élükön kísérte be.

A szentelés szertartását másnap nagyobb papi segédlettel Breyer István pápai prelátus kultuszminiszeri államtitkár végezte. A szentelés után a rendkívül imponáló megjelenésű főpap szívből jövő szép beszédében az ősi igaz keresztény erények követésére buzdította a híveket.

A szentelést követő szűkebbkörű ebéden képviselve voltak a város, a hitközség, temetkezési egylet, mely maga egy harangköltséget viselte, továbbá a polgárság köréből néhányan, kik áldozatkészségükkel közreműködtek a harangok beszerzésében. A házigazda esperes kegyetlen szívből jövő szavakkal köszönte meg a prelátus ur fáradságát, híveinek a vállalatoknak és a szerelés körül ingyen dolgozó jóembereknek segítségét.

Herczegh József esperes ezután is halaját fejezi ki híveinek, hogy egyházuk oltár szentelésére nem laukadó buzgalommal támogatták a harangok beszerzésében a nehéz idők ellenére. Ez a buzgalom annak az ékes jele, hogy a sokszor igaztalanul félreismert és vallástalannak tartott salgótarjániakban igen is van hit és istenfélelem, mely áldozatra sarkalja őket. Továbbra is kéri híveinek szives érdeklődését egyházuk ügye iránt annál is inkább mert egy Mária Oltár felállítására van a közeljövőben tervbevéve, melyre az adakozások már eddig is szépen folynak.

Csepeli rejtély.

Alig szállott el a csepeli robbanás füstje, mindenünnen előtökölök az a kérdés, hogy mi volt a katasztrófa oka. A hivatalos vizsgálat megindult, a rendőrség lázasan igyekszik megejteni a nyomozást a robbanás előzményei tekintetében, de ezenközben több oldalról úgy a lapokban, mint a közönség körében felfellobban az a gyanu, hogy a katasztrófát bűnös kezek idézték volna elő. Elképzelni is szörnyűséges az emberi gonoszság ekkora fokát, mely ilyen kárhözvont cselekedetre vetemedjék. Hiszen ha a robbanás akkora méretű lett volna, mint amilyenek az esetleges bűnöző tervezte, nemcsak a virágzó számtalan munkásnak egzisztenciát biztosító gyártelep s a körülötte levő népjóléti intézmények, hanem Magyarország szép és büszke fővárosa is végzetes veszedelembé került volna. S egyes emberek lelkiének borzalmas elferdüléséért százezrek élete és kiszámíthatatlan materiális érték pusztult volna el mindenesetre céltalanul. Ilyen gondolat csak örült agyvelőben foghatók meg; vagy az emberi bestialitás paroxizmusa lehet az, amely csak vérben, pusztulásban és halálordításban éli ki magát.

Bármennyire igyekszünk is magunktól elhessegetni ezeket az elrejtő gondolatokat, mégis vissza-visszatérnek azok, mert hisz nem egy merényletet követtek el a multban nihilisták, anarchisták és petróliörök, tehát bármennyire borzalmas is a feltevés, még sem tartozik a lehetőségek közé az, hogy bűnös merénylet követtettett el Csepelen. A vizsgálat folytatása, az idegességet kapott örök valóságai talán majd világosságot fognak deríteni a katasztrófa még komolyabban álló részleteire. Egyik budapesti reggeli lap megemlékezik egy külföldi munkásról, aki a robbanás előtt Csepelen tartózkodott s azóta a telepről nyomtalanul eltűnt. Éppen ez az a momentum, aminek alapján szélteben-hosszában elterjedt az a szörnyű gyanu, hogy nem véletlen, vagy gondatlanság, hanem gonosz emberi bűntény elkövetéséről lehet szó.

Mindenesetre meg kell várnunk a vizsgálat eredményeinek teljes kibontakozását, hogy végleges képet alkothassunk és főleg, hogy megszabaduljunk attól a szörnyű nyomástól, amelyet a merénylet lehetőségének elgondolása okoz. Szomorú volna, ha Magyarországon is olyan események fordulhatnának elő, mint amilyenek még a régi Oroszország életét is pokollá tették.

A primicia...

Bánffy Gellért a fiatal levita lelkes ifju volt.

Gyermekkora óta készülődött a pap pályára...

Minden álma, minden vágya, minden sóhaja s minden imája az Ur oltárát rajongta körül.

Paptanárt akart lenni... Szent Norbert hóhéher talárját óhajította felölteni.

Azért küzdött, azért nélkülözött, azért szenvedett, hogy a fehérpapok szerzetébe léphessen s a szószékkel összeköthesse a tanári katedrát is.

Egyszerű szegény szülők gyermeke volt, alázatos és engedelmes...szelid és szemérmes.

Diákévei úgy suhantak el... szorgalmas munkával tankönyvei között.

Soha leányának mégcsak az árnyéka sem kapcsolódott emlékei közé.

A kolostor bolthajtásai alatt a tömjénfüstös folyosók arany patinás csöndjében, úgy élt nyugodtan és ártatlanul magasztos hivatására készülődve mint odahaza, amikor még az édesanyja vezetgette kézenfogva az iskolában és a templomba,

A lelke és a szíve olyan tiszta volt mint a ruhája, fehér, mint a kikeleti hóvirág, üde mint a májusi liliumé.

Szülőfalujában, a hegyek között is

emberköpüben csodálattal, tisztelettel, hódolattal tekintett reá kivétel nélkül mindenki.

Apja örömtől sugárzó arccal, anyja pedig könnyező szemekkel emlegette mindig ha szóba került.

Ugy színeztek jóvendőjét a képzelet selyemfonalával... s a maguk sorsát is mindig bele bele fűzve.

Igy lesz úgy lesz...ha Gellért felszentelődik s pap is lesz meg tanár is.

Ha a szükség kívánna akármikor fölcserele a katedrát falusi plébániával.

Mily boldogan fognak akkor élni.

Lesz mindenük, szép, nyugot kényelmes otthonuk, óriási kertjük és méhesük.

Talán még saját fogatuk is amelyen majd a filiákba fognak járn...misére, temetésre vecsernyére.

S míg a fiu a zárda falai között s az egyetem hajlékában táplálta lelkét a tudományokkal, azalatt odahaza szőtték fonták eseménytelen életüknek bűbajos legendáit, gyönyörű álmait, melynek központjában Gellért ragyogott mint az ezer fénytől tündöklő, dus karácsonyfa.

Gellért, Bánffy Gellért... aki premontrai rendi kanonok s okleveles gimnáziumi tanár lesz.

Ugy szerették volna, ha ez az idő minél előbb bekövetkeznék már.

Ha már itt lenne a primicia, a felszentelődés fontos szép napja.

Amikor haza-hazarándult a vakáció napjaiban s...vasárnaponként segédkezett a Főtisztelendő Plébános urnak a szentmisében s ha olvasta a „Lectio“-t és az Evangéliumot a két jó öreg átszellemült s úgy érezte mintha angyalszárnyal röpitették volna az ég felé.

A szívből öröme kirajzolódott az arcukra s a templomban minden szem rajtuk függött és rajtuk csüggött.

Még a jó öreg esperes ur is gyönyörködött a szülők boldogságtól kipirult s áhitattól reszkető alakjában.

Még csak egy év egy esztendő választja el mindnyájukat a pappá szentelés fontos pillanatától.

S az ezüstfürtű aggastyán szívből sóhajtott fel menynei Atyjához, hogy úgy legyen, amint a gondolatainak hullámlása mutatja az ifju levita kialakulás alatt lévő karrierjét.

„Tanári oklevél a mennyiség és természetudományokból doktori címmel még mielőtt Krisztus fölként követe és hithirdetője lenne Melchisedek rendje szerint Ez a kedves arcu fiu... aki oly szívből csengő baritonnal dalolja az Ite missza eszt, liturgiát záró himnuszát ne jusson soha oly gólgotás pillanathoz, amikor talán habozna Krisztus követésében.

De kiláthat a holnapok mögé.

Bánffy Gellértnek is megkellett izlelnie a választ minden fájdalmát és keserűségét.

Idehaza nagyban készülődtek már a primiciához.

A falut fellobogózták, virág erdőhöz hasonlított a templom. Fehérruhás leányok gyülekeztek a plébánia udvarán.

Szent István napja volt. Az első magyar királynak, a nemzet glóriás szentjének hatalmas ünnepajánla.

A premontrai kanonokpapai s az esperes ur türelmetlenül várták a fiatal profszort Bánffy Gellértet, aki ott-hon kicsiny és szűkös családi fészében édesanyja lábai előtt térdelt zokogva.

„Anyám, édes jó anyám én... én... szeretek az Ur Jézuson és rajta kívül még más valakit is...”

„Egy, egy aranyhaju, harmatos rózsát, egy fiatal leánykát és ha... ha Neked... Nektek nem fájna és megengednétek én, én inkább Vele mennék az oltár elé.

S az Anya hulló könnyei rimánkodása és könyörgése mindhiába volt.

Az apának a jajszava is hasztalanul hangzott.

A fiu lelke köből volt faragva. Öntudata ragaszkodott a férfi sorsához a nőhöz, ahhoz a fiatal gyermekeleányhoz.

Végül az anya mégiscsak megszánta...

Hát mond, mond ki az, hol van, hol lakik?

A fiu mint az ájulásból fölébredt rajongó szavakkal árulta el titkát.

A tanító ur kisleánya ha... ha ő is

Vármegyei közgyűlés.

Nógrád és Hont közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyei törvényhatósági bizottsága f. évi augusztus hó 9-én dr. Sztranyavszky Sándor főispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott.

A főispán megnyitóbeszédében közölte a vármegye közönségével, a kormányzóknak és nejeinek a kabinetiroda utján közölt köszönetét az ezüstmenyegzőjük alkalmával a vármegye közönsége részéről fölterjesztett üdvözlésre. A vármegye közönsége a magas leiratot a hódolatteljes ragaszkodás élénk megnyilatkozásával vette tudomásul.

A közgyűlés egyéb kisebbjelentőségű adminisztratív ügyek mellett főként a külföldi kölcsön felvételével foglalkozott.

Az egyesített vármegyék harmincöt milliárd koronát igényelnek a kölcsönből amely összegre felépítésre, a vármegyei közkórház fejlesztésére, járási székházak és tisztviselői lakások építésére kívánnak felhasználni.

A közgyűlés egy szavazat ellenében egyhangulag tette magáévá a vármegye alispánjának javaslatát és a felhasználásra vonatkozó tervezetét.

A m. kir. pénzügyminiszter egy angol bankárceoppal hosszú lejáratu kötvény kölcsönt kötött a vármegyei nevben. A kölcsön névértéke 2.250.000 font sterling, mely összeg erejéig „Magyarországi vármegyék 7 és fél százalékos font sterling kölcsöne” név alatt kötvények bocsátatnak ki.

A kölcsönt a vármegyéknek 92 százalékos elszámolási arányon nyújtja a bankárök viselik azonban a kötvénykölcsön bélyegilletékeit. A kölcsön törlesztési ideje 20 év és a kibocsátott kötvények 20 év alatt fél évenkénti kisorsolással, vagy visszavásárlással törlesztendők.

Ettől eltérőleg a vármegyék a kölcsön törlesztetlen részét tetszésük szerint egészben, vagy részben bármely kamat-

fizetési napon visszaválthatják és pedig 1926. évi július hó 15-ig bezárólag 6 havi előzetes felmondás mellett a tőke összeg 102 százalékaért, azután 1930. évi január hó 15-én, vagy ezen időpont után bármely kamatfizetési napon 1931. évi július hó 15-ig bezárólag ugyancsak 6 havi felmondási idő mellett a felszaporodott kamatokkal a névérték 101 százalékaért és ezután 1923. évi január hó 15-én, vagy ez időpont után 1946. évi július 15-ig bármely kamatfizetési napon a megjelölt felmondási idő mellett névértékben.

A kölcsön a következő beruházások költségeinek fedezésére fordítható, u. m. utépítés, vasut villamos központ, kórház, vízmű, vármegyei és járási székházak és tisztviselői lakások építésére.

Ebből a kölcsönből minden vármegye annyit vehet igénybe, amennyit törvényes képviseletének határozata alapján a kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszterrel és belügyminiszterrel egyetértve engedélyez.

Ezek előrebocsátása után azzal a kérelmettel fordul az alispán a Tekintetes Törvényhatósági Bizottsághoz hogy ebből a törlesztési kölcsönből összesen 35 és fél milliárdot kérjen és ezt az összeget az alábbi részletezés szerint a következő beruházásra használja fel:

20 milliárdot utak építésére és a megrongált utak helyreállítására,

6 milliárdot a közkórház elmeógyógyintézetének kibővítésére,

4 milliárdot tudószanatórium építésére,

1 és fél milliárdot szegényház építésére,

2 milliárdot járási székházak építésére,

2 milliárdot tisztviselői lakások építésére. Az alispáni javaslat részletesen felsorolta az utakat és utaszkazokat, amelyeket a 20 milliárdból dotálni akar.

Erős kéz.

Irta: NAGY SÁNDOR dr. a Faluszövetség osztályigazgatója.

Egy marokba szoruló megbarnult jobbkezet őriznek arany keretben, diszes üvegskrény alatt a budai királyi Várkálornában. Szent István első nagy királyunk dicsőséges szent-jobbja az, mely augusztus 20-án ez évben is kimozdul rejtekeiből és áhítatos, komoly magyaroktól kísérve ünnepi környezetben vonul végig Buda ősi terein. Hangzik majd az ének: „hol vagy magyarok tündöklő csilága?.. Hol vagy István király, Téged magyar kíván, gyászos öltözetben Te előttem sírván”.

Régi, szomorú magyar korszakok szenvedéseiből íródott az ének minden szava, s a multak könnyes sóhajtsaiból keletkezett annak dallama, de mintha benne sírna a jelen magyarságának minden szive-bánata, keserű árvasága, s mintha belőle áradna ki egyetlen óbaja, reménye is Szent István a honfoglaló Arpád ükkunokája az ország első rendezője, szervezője volt. Ő rakta le tulajdonképpen a későbbi Magyarország fundamentumait és ő biztosította a honfoglalás szerzeményét a későbbi unokáknak. A történelem ismerői nemcsak a középkori legendák

akarja úgy nembánom legyen meg az örömtök. megyek egyedül is az ol-tár elé..

S a Szülők kérő és esdeklő szavára a kis leány könnyebben hajlott.

Kicsit tiltakozott, kicsit érvelt kiscsit sirt, de Bánfiék ostromolták erősen és megnyerték a csatát..

Vitték az üzenetet halvány kékszinű papiron.

„Gellért legyen pap” ez az én kívánságom is s imádkozzék olykor érettem Bella.

A papnövendék reszketve olvasta a sorokat. azután felvette hóféhér talárját s szüleiével együtt elindult a templom felé ahol már várták tárt karokkal társai az Úr szállós kertjének új munkását.

Az öreg esperes boldogan szorította szívéhez s hálattal pillantással tekintett fel a felhők magasságai fölött trónoló Gondviselőhöz, hogy megérte a primiciát. Banffy Gellért primiciáját is.

Vadkerti Bela

hatalmas szentje előtt hódolnak készséggel, hanem bámulattal adóznak a messzektinktő fejedelem, a céltudatosan dolgozó, keményakaratu és kezű uralkodó előtt is.

A honfoglalás csak telekszerzés volt tulajdonképpen, a vérrel kiharcolt szerzeményt csak építő munkával lehetett biztosítani.

Messze mennénk, ha ennek nagyon is a részleteibe bocsátkoznánk. Annyit tény, hogy Magyarország ország, a magyarság egységes nemzet csak az ő fellépésével lett. Mert amit a honfoglaló hét vezér közakarattal szerzett, azt az utódiak külön akarata már végveszéllyel fenyegette. A kalandos portyázások majdnem kivétel nélkül az egyes törzsek külön vállalkozásai voltak. A nemzet ereje pusztult, összetartása szétfolyt, egységes nemzetfenntartó, országalkotó terv nélkül senyvedt egyre a kalandok izzó talaján. Ha külföldi zsákmány nem volt, akkor itthon kerestek. A harácsolás, a tolvajlás és rablás nagyon elszaporodott.

Minden jó törvényt és rendeletet meghusított a törzsfők ellentétes akarata. Habozásra, alkudozásra nem volt idő, mert a közjó, a nemzet élete forgott veszedelemben és a legfőbb törvény gyors cselekvést sürgetett.

Szent István tehát fejedelmi parancsára megszüntette a törzsfők hatalmát, elszedte birtokait, amelyeket a meg nem szállott területekkel együtt királynak jelentett ki. Ezekre mindenüvé elküldte ispánjait, akik azokat gazdaságilag és katonailag megszervezték. Így keletkeztek a vármegyék. Az előbb még nomád országnak lett egységes közigazgatása, önálló királyi hadserege és a kezdődő államháztartásnak önálló jövedelme. Hogy pedig úgy politikailag mint gazdaságilag a műveltebb nyugati országokhoz kapcsolódhasson, királyi parancsára eltiltotta a pogány-vallást és behozta a kereszténységet.

Képzeltük mekkora felháborodást és elkeseredést idéztek fel törvényei a hagyományokhoz annyira ragaszkodó pogány magyarságban, amikor mindazt ami addig szent volt előttük gyermekkoruk óta, meg kellett vetni, s rabszolgáik is-

tenét imádni. Jöttek is egymásután a lázadások hírei, Koppány vezénylete alatt felkelt a Dunántul jórésze, Ajtony alatt a Délvidék, Gyulával az élen pedig egész Erdély és Tiszántul. De Szent István erős kézzel nyult a háborgó eseményektől elragadott gyepelő után. Veszprém alatt legyőzött Koppányt felnyelve az ország négy tájára elretentő például kiszögezteti. Gyulát rokonát pedig az egész családjával börtönbe zárta. A keresztény hit védelmére még keményebb rendeleteket hoz. A rablók, tolvajok ellen pedig kiadja szigorú törvényeit. Az erős kéz egy percre sem enyhült, de minden mozdulatát az egész nemzet érdeke, az ország üdve, s a közjó irányította. Nem volt uralkodói kéz, mely oly keményen és mélyen nyult volna be népe érzelmeibe amely egyesekből és a nagy átlagból annyi titkos és nyílt ellenszenvet váltott volna ki, mint az övé és mégis halála után negyvenkét év múlva felbontják sírját, kivesszik épen maradt jobbkezt és legdrágább ereklyeként helyezik

el az utókor számára. Törvényeit rendelkezéseit mind a legnagyobb tiszteletben tartják. Amit a „Szent Király” adott, azt egyikse másította meg, az általa felszabadított rabszolgák mint a Szent Király szabadjai mindvégig megtartották kiváltságait. A Szentjobb tiszteletére nemsokára templom, apátság épült, emléke oltárra került, mert az uralkodónak nagyobb erénye nem lehetett a közjó szolgálatainál. Áldott szent az a kéz, mely mindig és mindenben csak a hazát és az igazságot szolgálja. A kéz, mely az első nagy nemzeti válságot oly eréllyel és sikerrel oldotta meg, mindig óhajtas tárgya lett a későbbi válság és nemzeti bajok idején is. Milliók ajkáról tört fel ilyenkor az ének: Hol vagy István király Téged magyar kíván!

Ott, az ő erős kezét, igazságos szívét kívánja ma is vissza sok millió szenvedő magyar vagy egy hozzá-hasonlót, aki erélyben és igazságban őt megközelíti.

Hírek és különfélek.

Athelyezés. Musza Makár pátert Szent Ferencrendi szerzetest, kiváló hit-szónokot, akit a husvétkor tartott lelki-gyakorlatok óta városunk katolikus társadalma oly szeretettel emleget, Szécsényből Szolnokra helyezte át a rendfőnök.

Czered község diszpolgárai. Czered Szilváskő É. lábánál fekvő palóc községről — bár régi időkől járásunkhoz tartozik — keveset hallottunk, mert fölünk uttalan hegyek, erdőszékek választják el. Amig Nagymagyarország voltunk nem is sokat tördöttünk egymással, a czeredieknek voltak jó utján és könnyen megközelíthető piacaik, vasutjaik Gömörben. Amióta azonban Trianonban meghúzták az ugynevezett határvonalat szegény czerediek a hegy alatt elvágva a gömői síkvidéktől teljesen Salgótarjánvidékére lettek utalva. Keserves dolog volt azonban a közlekedés Cered és Salgótarján között a meredek erdei dűlőutakon. Az illetékes faktorok látták ezt a tarthatatlan állapotot, előteremtették az ut kiépítéséhez szükséges pénzüsszeget s ma már vigan folyik a munka Czered község érdemes előjárósága ezen életére annyira fontos utépítésért halálját igyekezett leróni a mult héten, amikor vármegyénk kiváló főispánját Dr. Sztranyavszky Sándort továbbá Baros János alispánt és Veres Zoltán főszolgabíróat a község diszpolgárává választotta. A diszpolgári oklevelet Vitéz dr. Korbáss tb. főbíró adta át a község előjárói jelenlétében a diszpolgároknak. Bizonyosan a község diszpolgárai közé fog kerülni hamarosan Vass József miniszter is, akinek a szükséges pénzüsszeg felszabadítása körül hervadhatatlan érdemei vannak község életében. Alábbiakban közöljük Czered községnek az alkalomból főispánunkhoz ítézt táviratát: Méltóságos [Sztranyavszky Sándor főispán urnak Balassagyarmat. Czered község lakossága és képviselőtestülete soha el nem muló hála érzésével gondol arra a jótéteményre, amely a községet Méltóságod hatalmas szavának eredményeként az utépítéssel áldásosan érte, a község rajongó szeretetének és hálaérzetének akart szerény kifejezést adni a képviselőtestület akkor, amikor Méltóságodat a mai napon Czered község diszpolgárává választotta és ez alkalommal általunk a legmélyebb tisztelettel kéri Méltóságodat, hogy a diszpolgárság elfogadásával a községet megtisztelni méltóztassék. Vitéz dr. Korbáss Ferenc tb, főszolgabíró, Beliczky Jenő plébános, Szerémy Nándor körjegyző.

Katolikus Olvasókör építése az anyagiak hiánya miatt csak részben fejezhető be. Az előadóterem széles folyosóval tető alá kerül és rövidesen elkészül, de a társalgó helyiségek megépítése a jobb jövőre marad. Meg kell alapítanunk, hogy a kör helyiség így csonka, mert a tulajdonképpen Otthon hiányozni fog. Így a kör előadásait látogató közönség továbbra is abban a kellemtelen helyzetben lesz, hogy az előadások végeztével társalgók hiányában kénytelen lesz hazamenni s így a tulajdonképeni társas katolikus élet nem fejlődhet ki: Ezt sajnálattal kell megállapítanunk, mert ez a kör vezetőségének minden lelkes törekvése és erőfeszítése ellenére is a Kör céljainak csak részbeni megvalósulását jelenti. Mindez pedig a kellő anyagi hiányán mulik. Együttal a

katolikus társadalom bizonyos fokú indolenciájára és vétkes közönyére is rávilágít. Mert utóvégre Salgótarjánban 12 ezer r. kath. hívó van, sokan közöttük jelentékeny vagyonnal és magas fizetéssel rendelkeznek. Közös akarattal, a kör céljainak ideális átérésével ebben a 12 ezer katolikusban rejő hatalmas erkölcsi és anyagi erők minden megerőltetés nélkül játszva segíthetnek az Olvasókör céljainak megvalósulásához. Tapasztaltunk itt-ott némi áldozatkészséget, sőt szórványosan nagylelkűséget is. Általánosságban azonban a helybeli katolikus társadalmat — miként az országot is — a számszerűen nagy majoritásban levők aluszékonysága, hamis, de igen kényelmes biztonságérzete tölti el. Így történhet azután meg az az országos jelenség, hogy a katolicizmus minden más traktóval szemben hasonlíthatatlanul nagyobb belső értéke a nemzet egész történelmével összeforrott fényes multja, sok-sok önzetlen ideális lelkiületű fia ellenére nem foglalja el azt a pozíciót mely az igazság méltányosság és nagyhagyományok alapján egyedül és kizárólag őt illelné meg. E lap, mely a keresztény osztóigazságot, méltányosságot nemcsak zászlajára írta, hanem munkatársainak a szívébe és életébe is, erkölcsi erejének tudatában bátran hangoztatja, hogy egy társadalomban csak akkor lehet béke és egyensúly, ha minden csoport és tényező, faj és felekezet elfoglalná azt a helyet, melyből társadalmi kulturális gazdasági, erkölcsi belső értékénél fogva megilleti. Senki erőszakkal, erkölcsi indoklás nélkül mások rovására türelmesen prepotenciára nem törekedik. A Munka a maga hatáskörében jelenleg a Kat. Kör kérdésében azt az álláspontot képviseli, hogy a magyar katolicizmusnak, melynek a starjáni kat. társadalom alkotórésze ki kell élnie belső erőit, mert a társadalom és nemzet jóléte nem az alkotó részek renyhességében, széthúzásában, hanem erőkifejtésében, nemes versenyében és egyensúlyában rejlik. Ebben a gondolatban üdvözöljük a Kat. társadalmi mozgalmak lelkes munkásait és buzdítjuk a nagy célok felismerésére és felkarolására az illetékeseket.

Adományok a Kat. Kör építésére. Néhány lelkes bölgy fáradozása a nagy nehézségekkel küzdő építkezést a harangszentelés napján rendezett gyűléssel néhány millió koronával segítette. Ezen alkalommal nagyobb adományok a következők voltak: Krajcsovic Gyula 500 ezer kor. Vehovszky, Seiler Nándor, Kohári Angyal, N. N. Kozakovic Gyula, Ursutz József, Pekelniczky N. Agócs Sándor, Oláh Miklós, N. N. Pál Jánosné, 100—100 ezer kor. Vágó N. özv. Borvan Istvánné, Stubnya N. Mihály Antal, N. N. Kurucz József, Malomhegyi Gyula, Malomhegyi István, Mékos József, Rudinszky, Szilacsányi József, Zsidelszky L.-né, N. N. Lőrincz F. Rácy István, 50—50. A fenti kisebb adományokból összesen 4 millió és 150 ezer kor. gyűlt össze. A Kör vezetősége ezuton is hálás köszönetet mond a nemes adakozóknak, nemkülönben az agilis gyűjtőknek: Simon Imréné, Szenes Arnoldné, Kovács Antalné hölgyeknek, Chmel Ilonkának és Rusznyák Malvinkának.

Tanulóleányok fizetéssel felvétetnek csakis kézimunkában jártasak. Jelentkezni lehet minta munkadarabokkal naponta délután. Mőga Endréné iparművésznőnél, Salgótarján, Veszut ucca 50.

Karancsberényi levél: Kaptuk az alábbi levelet, amelyet szórul szóra közlünk összes helyesírás hibáival is, jeleül hogy nem „reverendát vagy szakettet hord” az írójá, A „gombamérgezésből karancsberénynek is jutot”. Aug 8-án Vasárnap Klárik Ferenc Nagyságos képviselő urat K. beúny község emberei nem várták egyáltalán nem voltak jelen. Most tehát Klárik Ferenc nézet úgy ki mintha mérges gombát evet volna. Mérgeben ezeket a szavakat mondta „Akor minek hívják ha nincsenek jelen mikor érkezem” Ezek után fogta magát és elkuronkodot s. tarján felé. Lapujtón sem sokan várták Karancsberényben egyáltalán nem várták. Tehát lehet látni hogy okosodik a bányász emberiség és rövidesen meg fog bukni a coceádemokrata. Kelt Karancsberényben. 1926 aug 13. án.

Gombamérgezés. Lapunk két héttel ezelőtt megjelent számában felhivtuk a közönség figyelmét a gyakori mérgezés ellen való védekezésre, s ime újabb számos esetek. Cziner József cipész, inaszói lakos és felesége Hajdara Rozália az úgynevezett „Uri gomba” közé könnyelmű vigyázatlanságból a hozzá hasonló „Légyölő gólcát” is keverték és mind a ketten gombamérgezésben meghaltak. A legelemibb elővigyázat sem éltek és a gombát előzőleg még ki se főzték. A férfi már a kórházba szállítás alatt a nő pedig a bányakórházban f. hó 16-án meghalt. Hogy a gyermekei nem lettek áldozatai a mérgezésnek, csak annak köszönhető, hogy nem voltak otthon. — Ugyanezeker szállították be gombamérgezésben súlyosan megbetegedett Ormay Jánost, pécskői bazaltbánya tisztviselőjét és nejét, akik közül az asszony már meghalt a férfi pedig súlyosan beteg. A három szerencsétlen áldozatot f. hó 19-án temették el nagy részvét mellett.

Fenevadak az országon. Zagyva és Tarján határ megyéjén a domboldalon terül el Pintér volt vasgyári munkásnak csinos szép háza. A gépek világából visszatért a földhöz, szánt, vet, arat, állatokat tart... az országot mellett hosszant elnyúló gazdaságára melyet még nem birt bekeríteni, két emberevő bestiát, veszedelmes, harapós, borjú nagyságú kutyákat tart... őrizdül. Ez mind helyen van... ha kerítés nincs, legyen kutya, mely megóvja a gazdálkodót a váratlan meglepetésektől. Amde ilyen kutyákat nappal láncon és örvön tartanak oly mozgalmis helyen mint ahol a nevezett zagyvai földmives lakik. Az az ut köti össze Salgótarjannal a környéket. Azon az uton sok sok békés ember jár. Eléggi lakott a táj. Ilyen területen legfeljebb százköszárral csatagolhat s lihegget a földre hengeredve a kutya... hogy a járókelőkben kárt ne tegyen... amíg a nap fennjár. Itt a Ponyi fölött s a Polyán kut között elterülő országotak nappal szabadba, fenevadaktól mentessé kell tennie a hatóság... mert itt ezen a részen állandó támadásnak van kitéve mindenki. Szerkesztőségünkben több panasz van már s ezeket esetről-esetre szellőztetni fogjuk, ha intézkedés nem történik a Pintér ház kutyáinak személy és közbiztonsági szempontból sürgős megkötésére.

Kimutatás a salgótarjáni önkéntes tüzoltó testület 1926 évi augusztus hó 15-én megtartott mulatsága alkalmával befolyt felülizetésekről. Krajcsovits Gyula 170 ezer koronát, 100 ezer koronát: Salgótarjáni Takarékpénztár, Kovács Béla, acélgári tüzoltó testület, Dr. Förster Kálmán, polgármester. 70 ezer koronát: Wietórisz Samu, Paál Dezső, Majernik József, Ender István. 50 ezer koronát: Skolnik Dániel, Holles Mihály, Hercegh Pál, Hochauer Károly, Ungár Gábor. 45 ezer koronát: Drevenka Antal. 35 ezer koronát: Bulyovszki Lajos, Hegedüs József, Wechovszky Frigyes, Bicskei Miksa, Kácsér Ignác, 30 ezer koronát: Kádár Péter, Biheller Jakab, Tóth Zoltán, Földi János, Telek József, Farkas Péter, Gyurcsik János, Löwinger Rezső, Makray István. 25 ezer koronát: Ifj. Timaróczy Sándor, Keszler Árpád. 20 ezer koronát: Idb. Timaróczy Sándor, Ponyi Antal, Gracza Frigyes, Kaskó Gyula, Zsebe Antal, Hettich Péter, Schurjer József, Kovács N. Lajos, Gaál Dezső. 15 ezer koronát: Bacskai János, Hriadlovsky Béla, Kainer Mór, Fleischmann Miksa, Dekorsz János, Dregács Viktor. Tisch Gyula, 10 ezer koronát: Olay Gyula, Vágó Péter, Gaál János, Kovács Nándor, Leszták János, Zatroch János, Tihanyi Sándor, Malinovic N. 5 ezer koronát: Fehér Gyula, Szőke Lóránd, Mikulik Mihály, Kindl Vince, Csencsik János, Ficzek János, Beke Antal, Kraft

Katolikus nagygyűlés Szentkuton.

Augusztus 14-én szombaton, Nagybaldogasszony napja előtt sok ezer ember jött össze 275 helyről a szentkuti bucsujáráhelyen. A zárda jelenlegi vezetője P. Tamás Krizant szerint ezen nap délelőtti cca 6000 ember járult az Oltáriszentséghez. Sokan jöttek el a megszállott területekről is, hogy a Boldogságos Szűznek, a Patrona Hungariae-nek oltalmába ajánlott Nagymagyarorszáért esedezzenek, egyúttal imákban kitartást, reményt nyerjenek a nagy munkára, mely Szent István birodalmának ezeréves határaiért folyik.

A közös vallási gyakorlatok, a seregszeimle, a kiutat keresők, a jobb jövőnek érdekében fáradók nagy táborozása, egy jobb jövőnek boldog érzetét vetik a magyar lelkekre.

Igy volt ez 14-én Szentkuton. A zárardók csapatok részben már előzőnap érkeztek meg. Megtelték a menedékházak. Mindenütt a legnagyobb rend és tisztaság. A kora hajnali harangszó már a gyóntató székben találja a pátereket, akik ezen napon harmincan jöttek el, hogy hivaikkal részt vegyenek a nagygyűlésen és a másnapi Boldogasszony bucsun. Harangszentelés is van ma, melyet a hercegprímás megbízásából Breier István pápai prelátus államtitkár végeztetett. Majd szentmisét mond a főpap, mely után körmenetet tart az Oltáriszentséggel. A szentbeszédet Jeszenszky Kálmán pp. prelátus, hgyarmati plébános mondta.

A ragyogó napsütésben festői színpompában gyönyörködünk. Az ország különböző részeiből összesereglett népek különféle viselete, a lobogók, a Mária szobrok, melyeket díszes sátrak alatt messze vidékekről hoznak a falu leányai, az üdvözlések, bucsuzások érdekes jelenetei mind mind mely nyomatokat hagyunk a vallásos lelkekben.

Az istentisztelet után a gyűlést Tamás Krizant szentkuti házfőnök szavai nyitották meg, aki a katolikus gyűlések nagy fontosságát és gyakorlati jelentőségét fejtegette. Csintalan József nagybányai plébános a katolikus öntudat alapjairól beszélt és tanulságos számadatokat vonultatott fel hallgatói előtt a katolikus lakosság számbeli fölényéről, az egyke rendszerről, házassági elválasokról, az öngyilkossági statisztikáról, a katolikus háborús veszteségeiről és a magyar nemzeti mult katolikus vonatkozásairól. Lelkes taps fogadta ezután Haller István

volt miniszter, képviselő alakját, aki megálló erővel véste oda, feszülten figyelő hallgatói lelkébe a mai magyarság Mi-tyánkját. Megmagyarázta a kacskarin- gós káromlásra hajlamos magyarnak, mit jelent a „szenteltesse meg a te neved” fejtegette a vágyó sóvárgás tartalmát: Jöjjön el az Isten országa és igazsága. A földmivest és minden élő embert elsősorban érdeklő „mindennapi kenyér” problémáját állította aztán élénken helyeslő hallgatói elé, utópista szocializ- tikus tanok katasztrófális szélsőségeivel ellentétben mesteri gondolatvonalakkal rajzolva meg a tulajdon és munka katoli- kus fogalmát, mint minden társadalmi boldogulás egyetlen lehetséges alapját.

A magyar kisgazdák népszerű képviselőjét és pártfogóját, Czettler Jenő jákóhalmai képviselőt és egyetemi tanárt hallgatta ezután a fegyelméleten figyelő nagy tömeg. Mit ér a pusztán hagyomány- os hitgyakorlat és demonstratív bucsu- járás, ha nincsen bennünk mély és viha- rokban megedzett katolikus öntudat. Enélkül könnyen Mexikó sorsára juthat a legkatolikusabb állam is, ahol nekiva- dult doktrínérek szavára durva terrorfiuk lövik halomra a hitéhez görcsösen ragasz- kodó katolikus népet. Hiszi, hogy a kommun tűzkeresztség volt számukra s a békés magyar falvak kiforrottan keresz- tény atmoszféráját nem fogja többé fel- dultni sem a csábítás szava, sem az erő- szak hatalma. Ne feledjük, hogy Orosz- országban még most is uralkodik az Anti- krisztus s megdöbbenve figyeljük, hogy a magyar sajtó egy része nem elég éber és nem elég szigorú ezzel az égo pokol- lal és vezéréivel szemben. Pártoljuk kesz- tény lapjainkat, mert ezek szolgáltat- ják a magyar gondolat tüzéségét s ezek egyengetik a visszaohajtott 73 várme- gyé utját.

Tabódy Tibor földbirtokos lelkes zárószavai után felhangzott a Himnusz és pápai himnusz, majd a megszólalt új ha- rang új szavára az áhítatos sokaság han- gosan imádkozta el az Urangyalát.

A gyűlés után a bucsusok egyrésze utrakelt, hogy visszatérjen lakóhelyére, másik része, az ujabban érkezőkkel ott marad a másnapi nagy ünnepre, melyet a magyar Katolikus Egyház a szent- korona felajánlásának emlékére ül meg, mint legrégibb Mária ünnepe, Városunk- ból sokan vettek részt a Szentkuton tar- tott nagygyűlésen.

Jövedelemadó felebbezé- sekre részletes mintákat, szakszerű és gyakorlati utbaigazítást ad bárkinek Or- mándy: Uj Adóügyi Tájékoztatója 84 lapos, melyet 25.000 K. utánvéttel küld meg a felsőduunántuli Mezőgazdasági Kamara, Győr, Bissinger park 32. A tel- jes szövegű új Adókulcs, a becslési új Táblázat és minden idevágó rendelet tel- jes szövege. Mindenki haszonnal olvashatja.

3328/1926 végrh. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyöngyösi kir. járásbírósnak 1926 évi 1584/2 számú vég- zése következtében Dr. Gábor Ferenc ügyvéd által képviselt Brach Mór és fiai javára 11.643.700 kor. s jár. erejéig 1926 évi április hó 12-én foganatosított kielé- gitési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 19.340.000 kor-ra becsült következő ingóságok u. m. lovak és bor a Bihel- ler Jakab és Herceg Windisgrätz Lajos, budafoki Pincészete javára is nyilvános árverésen eladandók.

Mely árverésnek a starjáni kir. já- rásbírósnak 1926-ik évi VPK. 1923/ számú végzése folytán 4173700 kor. hátr. tők- evelés, ennek 1926 évi febr. hó 19 napjától járó havif 1/2% kamatai és ed- dig összesen 2362000 kor-ban bíróság már megállapított költségek erejéig Sal- gótarjában a vhtást szenvedettnek a Karancsaljai uccában levő üzletében le- endő megtartására 1926 évi augusztus hó 28-ik napjának délelőtti 11 óraja határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szán- dékozók ezennel oly megjegyzéssel hi- vatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a leg- többet ígérőnek, szükség esetén becsá- ron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingó- ságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Salgótarján, 1926. évi aug. hó 3 a.

Török

kir. jbrósági végrehajtó.

576/1926 végrh. szám

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bpesti közp. kir. járásbírósnak 1926. évi 17. P. 162.629. számú végzése következtében Dr. Szal- vendy Ödön ügyvéd által képviselt Bencsó László javára 100.000.000 és 50.000.000 kor. s jár. erejéig 1926 évi június hó 17-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 42.000.000 kor-ra becsült következő in- góságok u. m. gazdasági felszerelések ökrök, juhok a Tatay Lajosné és Kohn Lipót javára is nyilvános árverésen el- adandók.

Mely árverésnek a starjáni kir. já- rásbírósnak 1926-ik évi PK. 3216/ számú végzése folytán 150.000.000 kor. fill. tők- evelés, ennek 1926 évi február hó 27 napjától járó 18% kamatai és eddig összesen 9.720.000 kor-ban bíróság már megállapított költségek erejéig, Zagyva- pálfalván, vhtást szenvedett bérletben leendő megtartására 1926 évi augusztus hó 24-ik napjának délutáni 2 óraja határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szán- dékozók ezennel oly megjegyzéssel hi- vatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a leg- többet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingó- ságokat, mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendel- tetik.

Salgótarján, 1926. évi július hó 25.

Török

kir. jbrósági végrehajtó.

Falu.

Irta; BODÓ JÁNOS nemzetgy. képviselő

Népművelési törvény!

A kultuszminiszter, — mint ismeretes — kulturprogramja keretében nagyobb összegeket fordít az iskolánkülvü népművelésre, ugyancsak jelentős összeget szán a gazdasági oktatás céljaira a földművelésügyi miniszter. Az 1921. évi LIII. t.-c. az iskolánkülvü fiu ifjuságnál 15-től 21 éves korig kötelezővé teszi a testnevelést, azonban a szellemi és erkölcsi nevelés kérdése ezigéig sem törvényhozási uton, de egyébként sem lett rendezve. Evekkel ezelőtt a kultuszmi- niszter beterveztett ugyan a Házba egy törvényjavaslat-rendszert, de azóta nin- csen szó ezen fontos kérdésnek céltuda- tos megoldásáról. Ma a helyzet az, hogy az iskolánkülvü ifjuság kötelező alapon rendszeres testi kiképzésben részesül, a szellemi és erkölcsi nevelésről azonban komolyabb gondolkodás nem történik, aminek következménye, hogy ép az a generáció, amely iskolai tudásában a há- borus idők folytán szintén, hézagos, ke- rül ki az életbe különösebb szellemi ismeretek és értékesebb erkölcsi javak nélkül, az az ifju nemzedék, amelytől az ország jövője szempontjából a legna- gyobb kötelességteljesítéseket várjuk. Mert az a szellemi oktatás, ami itt-ott a leveinte-ifjuság körében folyik minden rendszer és tervszerűség hiányában, na- gyobb eredményt nem biztosít. Sőt ma a testnevelést intézők részéről bizonyos idegenkedéssel fogadják ama törekvést, hogy a leveinte-ifjuságnál a szellemi és erkölcsi nevelés a testi neveléssel kar- öltve, összhangban és intenzíven tör- ténjen.

A népművelési törvény állítólag azért kész, mert sokba kerülne az állam- nak a törvény végrehajtása. Evekkel eze- lőtt nyújtottam be a Házba egy indit- ványt, mely szerint a városok és nagyobb községek köteleztessekn arra, miszerint az iskolánkülvü ifjuság szellemi oktatá- sára saját háztartásuk költségvetéséből a szükséges számú oktatói állásokat rendszeresítsék. Ha az állatfajok nemesi- tése szempontjából a községeknek te- nyészállatokra van pénze, ugy emberi faj nemesítésére sem szabad sajnálni a

pénzt. Ily módon az oktatók előteremtése és fizetése az államnak semmi gondját nem képezi, viszont a községeknek ezen anyagi nagy megterhelése komolyabb számítással nem jöhet, de emellett minden városnak és községnek elsősorban érdeke is, hogy az ifjúsága minél intelligensebb alapon kerüljön ki az életbe.

Szükséges, hogy gyakorlati szakemberekből álló bizottság minél előbb összeállítsa az ifjúsági oktatás egységes tantervezetét és tananyagát, az utmutatók és tankönyvek mielőbb osztassanak ki, továbbá állítsanak fel tanfolyamokat az iskolán kívüli népművelési oktatók képzésére. Mennyi derék B. listás tisztviselő jutna produktív munka révén újból kenyérhez. A mai megoldás, hogy az aktív tanítóságot vesszük igénybe az iskolán kívüli kulturafeladatok megoldásánál, csak féleredményt fog biztosítani, mert elég a derék tanítói karnak, ha az iskolán belüli kötelemeinek tesz mindenben eleget és fizikai lehetetlenség tőlük még egyebet kívánni. Csekély áldozattal minden község beállíthat a nemes ügy szolgálatába egy-egy állás nélküli, nyugdíjas b. listás tanítót, gazdatisztet, stb.-t akik kizárólag a falu iskolán kívüli népművelésével foglalkoznak.

Ma e fontos kérdésben egy tennivalónk lehet csak: az iskolán kívüli népművelési törvény megalkotása és annak gyors végrehajtása. Ezt kívánja tőlünk nemzetünk jobb jövője.

Építsünk népházakat a falvakban. Ösztől kezdve erősebb lendülettel indul meg a Népházak építése.

Sajnos falvainkban a rohamosan szaporodó kocsmaházak nagymértékű elterjedését nem követte hasonló mértékben a falu népének kulturális érdekeit elősegítő, a falu társadalmának otthont nyújtó népházak, vagy kulturházak építése, hogy a magyar ember szeretet kocsmaiba járni, annak oka nem csak az, hogy a kocsmában bort iszik, hanem elme győzelem, mert keresi a társaságot, szeret együtt lenni társaival, szomszédaival, elbeszélgetni egymás között a világ folyásáról, községük ügyes-bajos dolgaiáról. Ha volna minden községben népház, akkor a falusi gazdák esténként és vasárnaponként nem a kocsmában, hanem a könyvekkel, újságokkal ellátott, egyéb szórakozásokat nyújtó népházba gyűlnének össze. Egy-egy községben a népház volna az a központ, ahol a mezei munka kifáradt emberei a társas-együttlében és együttérzésben pihenhetnek ki fáradalmaikat. Itt nyerne helyet a szövetkezet, a faluszövetség fiók, itt volna az olvasóterem, azonkívül egy nagyobb, díszesebb terem hasznos előadások, műkedvelői színdarabok bemutatására. A Faluszövetség mindenhol, ahol szükségét látja teljes erejével szorgalmazza a népházak felépítését és támogatásával sikerült is tető alá hozni a falu házat, Ujabbban mint ismeretes a kormány a Faluszövetség közbenjárására a beruházási összegekből egymillió aranykoronát fordít népházak felépítésére és így kilátás van arra, hogy erősebb lendülettel fog megindulni a jövő esztendőben a népházak építése. A Faluszövetség segítségével legutóbb kezdte Vecsés község népházának a felépítését, melyhez a helyiek áldozatkészségén kívül a földmívelésügyi és népjóléti miniszteriumok is anyagi támogatással járultak hozzá és nem sokára siker fogja koronázni Fehér József pápai kamarás, vecsési esperes önzetlen, a népház felépítése körül végzett munkáját az egyemeletes vecsési kulturház nem sokára tető alá kerül. Legujabbban Mátravölgy, Gyölgürkehely, Szőreg, Magyarcsanak, község népház-építés akciót támogatja és segíti előre a Faluszövetség, melynek óhajta az, hogy a legkisebb faluban is minél hamarabb felépüljön a magyar falu kulturális, társadalmi és gazdasági életének legfőbb emporiuma, a népház.

A negyedévenkénti adóvégrehajtások felfüggesztését kéri a községek.

A szőlősgazdák között nagy az elkeseredés a negyedévenként való zálogolás miatt.

— A Faluszövetség közbenjár a Pénzügyminiszternél a sérelmes rendelkezés megváltoztatásáért.

A fennálló pénzügyminiszteri rendelkezések értelmében a pénzügyigazgatóságok a közigazgatás útján az adókat

negyedévenként szokták zálogolni, illetve a nemfizető adókötelesek ellen a végrehajtást folyamatba tenni. Ez az általános, csak ujabban életbeléptetett rendelkezés különösen az augusztusi végrehajtások miatt általános panasz tárgyát képezi a falusi gazdák körében. A Faluszövetséghez napról-napra érkeznek megkeresések melyek mind a Faluszövetség közbenjárását sürgetik a végrehajtási eljárások felfüggesztésére. A negyedévenként való zálogolás ugyanis felesleges költségterhet jelent a gazdák részére, mert mint szőlőtermelők és mezőgazdák a termés betakarítása előtt a legjobb akarat mellett sem tudnak kötelezettségüknek eleget tenni. Különösen a szőlőtermő vidékek lakosságát érinti súlyosan ez a kérdés, mert a szőlőtermelők tavalyi termésüket értékesíteni nem tudták, az idei katasztrófálisnak ígérkező szőlőtermés már most annyira igénybeveszi anyagi erejüket, hogy az új termés betakarítása előtt ugysem tudnak adót fizetni. A negyedévi végrehajtási eljárások tehát csak felesleges munkát jelentenek egy a pénzügyi közegeknek, mint a községeknek.

A Faluszövetség sürgősen eljár ebben az ügyben a pénzügyminiszternél különösen azt kéri, hogy a régi szokás szerint csak a harmadik negyedévi adó esedékessége után történjenek meg a zálogolások, illetőleg csak háromnegyedévenként hajtanák végre az addig ki nem fizetett adókat. Ez esetben az államkincstár érdeke semmiképpen sem volna veszélyeztetve, viszont felesleges zaklatástól lenne megkímélve a gazdasági élet és a rossz termés ezerbajával küzdő falusi gazda.

Egységesíteni kell a községek fejlesztését.

Az ősz folyamán fog összeülni a Faluszövetség által egybehívott „Községek Kongresszusa”, mely a községfejlesztés gyakorlati megoldásainak lehetőségét fogja tárgyalni és a háttérbe szorított falvak olyan fórumát fogja megteremteni ahol azok a maguk kicsinek látszó, de országos vonatkozásaiban nagy jelentőségű problémáikat nyilvánosan, az ország közvéleményétől kísérve tudják megtárgyalni. Különösen fontos, hogy a mostani külföldi kölcsönakció folyamán meginduló munkák ne különböző módon és egymástól eltérő formában kerüljenek megoldásra, hanem előre megállapított program szerint történjenek meg a községek kulturális és gazdasági intézményének a felállítására. Ezért szükséges a községeket községfejlesztési és kulturális szempontból közös szervezetbe tömöríteni (E szervezet lenne a Községek Kongresszusa (mely ezután kormányhatóságilag jóváhagyott, de előre megállapított program szerint helyi érdekű utak és uccák kiépítésére, járdák készítésére csatornázások végrehajtására, villanyvilágítás létesítésére, vasuti hálózatba leendő bekapcsolódásra, a népház építésre stb. köteleznék az egyes falvak előjáróságait. Ha csak egyedül az előjáróság vagy a lakosság jobb belátására, haladnivalóságára hagynók rá a községfejlesztési tervek gyakorlati megvalósítását, akkor évtizedek kellene ahhoz, hogy valami is történjen a falvak előhaladásában. Sajnos sok helyen a haladásnak a községek képviselőtestületeink maradi gondolkodása, csak a multat és a jelentéktelen nagy többsége a legnagyobb akadálya, akiknek csökkönyös magatartása miatt a legtöbb község (nemcsak) fejlődhetik, hanem a stagnáció következtében igen sok helyen visszafelé fordul. Ezért szükséges, hogy a községek kulturális fejlesztése, közintézmények létesítése és a lakosság jólétének előmozdítása nemcsak egyedül a képviselőtestületek jobb belátásától, egy esetleges szavazás bizonytalanságától függjön, hanem a szükséges közintézmények létesítésére meghatározott idő alatt köteleztessenek programmszerűen a magyar falvak.

E fontos kérdések megtárgyalására fogja összehívni a falvak képviselőjét a faluszövetség, amely eddig is állandóan napirenden tartotta a falufejlesztés aktuális kérdéseit és igyekezett vagy a maga erejéből, vagy pedig a minisztériumok illetékes faktoraival együttműködésben és azok támogatásával a megoldásra megfelelő módot találni.

Hirdessünk:

A MUNKA

Politikai hetilapban!

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,k
Hiszek egy isteni örö igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában
Amen.

MAI NAPON

SAJÁTHÁZUNKBA

KÖLTÖZKÖDTÜNK

Uj címünk:

RUDOLF MOSSE R. 1.

HIRDETÉSI IRODÁJA ÉS
CIMTÁR OSZTÁLYA
BUDAPEST IV,

Váci utca 18

TELEFON: 8-39 ÉS 80-40

ZONGORÁT

vagy

PIANINÓT

bérbeveszek.

Cím: a kiadóban.

Nagyrahecsőlét Hölgyeim és Uram!

Csak az udvarban

Cím: Olcsó Maradék vásár

Budapest.

Alapítva 1895 **32 Király-utca 32** Alapítva 1895
Kapható szenzációs olcsó árak mellett
alant felsorolt cikkek:

3 méter voile vagy szines crepp vagy kék-fehér mintás grenadin **22**
3 méter delén vagy karton vagy sifon vagy mosott vászon vagy 1 méter duplaszélű női szövet minden színben **29**
3 méter 140 cm. széles kítőnő minőségű, divatos férfiföltöny-vagy felöltözővet hozzávalóval együtt vagy 1 drb virágos vattapaplan, paplanlepedővel együtt **278**

U. m. 2 mtr. hosszú fehérített lepedő dbja 44; duplaszélű crepe de Chine 98; selyemfényű clott, minden színben 19; himzett női ing vagy nadrág 18; bőr-erős törülköző 11; angin vagy kanavász v. kelengyevászon mtr. 13.
Postai rendeléseket lelkiismeretesen teljesítünk.

Salgótarjáni APOLLO MOZGÓ heti műsora

Szombat Vasárnap	Kedd	Csütörtök	Péntek
Aug. 21. 22	24.	19.	20.
HARRY PIEL FILM Kaland az éjjeli expresszen. Kiegészítésül: Fridolin és a szappan		HAJCSKA A VADONBAN cowboy-dráma 7 felvonásban Főszereplő: Jacqueline Logen A VALCER KIRÁLY színmű 6 felvonásban.	

kezdete hétköznap este fél 9 órakor, vasár és ünnepnap délután 4, 6 és fél 9 órakor.

Nyomatott „A Munka” könyvnyomdában Salgótarján. — Tulajd: Végh Kálmán.

Kerékpár,

complett felszereléssel,
világhírű gyártmány

1.800 000 korona.

— Gumik, alkatrészek gyári árbán.
NAGY JÓZSEF, Budapest,
Andrássy-ut 34. szám.

Minden adófizetőnek

nélkülözhetetlen!

A magyar adójog kézikönyve.

A munka előszavát írta:

Benedek Sándor

a magyar kir. közigazgatási bíróság
másodelnöke

Szerkesztették:

Dr. Reszler Sándor

föv. ügyvéd

Szilágyi Károly

nemzetgyűlési képviselő

hites törvényszéki könyvszakértő

Ára: 100.000 korona.

Kapható: Budapestben az „Általános kereskedelmi és szervező irodánál”, Bálvány-utca 20. fszt. 10. Telefon: 34—63.

ÖN

biztosan vevőnk lesz

Ha

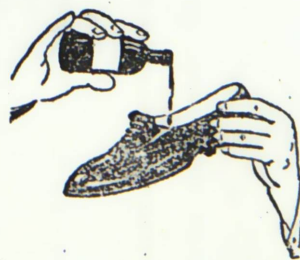
levelezőlapon kéri új
árjegyzékünket fényképező gépek és
cikkekéről.

Hatschek és Farkas

Budapest, IV, Károly-körut 26.

„Izaforin“

Törv. védett 5962 sz. a. szabadalm. cipőimpragnáló folyadék, a modern chemia vívmánya, mert hivatalos bizonylatok igazolják, hogy így öntve

csak egyszer, csak egyetlen üveg „IZAFORIN”. A CIPŐJÉBE, azonnal végleg MEGSZÖNTETI LÁBA IZZADÁSÁT és tartóssá teszi a cipőjét! Nem kell többé naponta áztatgatni, kengetni, pepecselnie, még sem lesz büzös és nem török fel a lába. Megmenekül a bőrkeményedéstől, tyukszemtől, fagyástól és forró nyáron is kellemesen és kényelmesen viseli a legkeményebb cipőjét is

Vigyázzon a törv. védjegyre.

Magyarországi főraktár: „AGRIA” laboratórium” Budapest, I. Horthy Miklós ut 34. Egy adag (egy pár cipőre) 15.000 kor. Utánvétel 24 ezer kor. Kapható drogériákban, szövetkezetekben, kereskedésekben, gyógyszerárakban.